

עין משפט
גד מצוה

כ:

אלף אחד אומר אחת ושמים אחד אומר שלש וארבע וחמש ואינם מכחישים בפירוש זה את זה וקמ"ל רב דכיון דכל חד וחד נחמ למניינא שזה אינו אומר שמים צבת אחת אלף אומר אחת ושמים זה ג' וארבע וה' ולא אחת ושמים כאילו אמר לא אחת ושמים נדר אלף של שלש וארבע וה' וזה שאמר אחת ושמים כאילו אומר ולא נדר שלש וארבע וחמש:

ה"ג תו כ"ה פ דפריך [אמאי] קאמר אמר קי"תא לא כ"ש ולא גרסינן

אמר רב וה"פ דריך [אמאי] קאמר דהוי הכחשה משום דאמרינן כיון דזה [אמרן] שלש ארבע חמש ולא אמר גם אחת ושמים הוי כאילו אומר בפירוש ולא אחת ושמים נר אמאי נימא דלא הוי הכחשה ומה שלא הזכיר אחת ושמים דמה לו להזכיר חמירתא? דהיינו שלש וארבע וחמש אמר קילתא לא אמר הא מנינו למימר דלחת ושמים בכלל דבדיו ומוסיף הוא על האחד אלף ודאי לא הוי הכחשה:

אמרי במערבא אין הכחשה **במונה**. דודאי כי אמר

איך שלש וארבע וחמש לא מיעט שלא אמר הגודר אחת ושמים ובירושלמי דסנהדרין משמעה דמונה הוי הכחשה אפילו טפי א| כאילו אמר [לא] אחת ושמים [אלא] שלש וארבע? דקאמר התם אמר רב מחלוקת

בכלל אבל דפטר ל"כ נחלקה עדותן ואין כאן נזירות ורבי יוחנן אומר דפטר נחלקו אבל בכלל ל"כ"ע יש בכלל חמש שמים:

הדרן עלך **מי שאמר**

מי שאמר פרק שלישי נזיר

הא ל"ל. למיהדר ולמיטני: **השפא י"ל חמירתא אמר רב**. היכא דהוו צ' כתי עדים ואחת אומרת אחת שמים ושניה אומרת ג' ד' ה' שמעינן ליה לרב נחלקה עדותן בקילתא דלא הוו אלף חד וחד לא אמר דנחלקה עדותן פשיטא דודאי אמר. והיכא שמעינן ליה לרב דאמר

הכי צמס' סנהדרין ירושלמית (פ"ה ה"ג) דקתני התם להך מתני' דהכא וכתביא תמן הכי מינין תמן מי שהיו שמי כתי עדים מעידים אותו אלו מעידים שזר שמים ואלו מעידים שזר חמש צ"ש אומרים נחלקה עדותן ואין כאן אוןזירות כלל וצ"ה אומרים יש בכלל חמש צ' שיהא נזיר שמים ואמר רב בכלל נחלקו אבל דפטר דברי הכל נחלקה העדות ור' יוחנן אומר דפטר נחלקו אבל בכלל יש בכלל חמש שמים צ"היא נזיר שמים פרט כגון שהאחת אומרת אחת שמים והשניה אומרת ג' ד' ה' כלל שהאחת אומרת שמים והשניה אומרת ג| ה': **אמרי במערבא אין הכחשה צמונה**. שאם אחד אומר אחת שמים ואחד אומר שלש ארבע חמש אין זו הכחשה ויש בכלל חמש שמים ויהא נזיר שמים:

הדרן עלך **מי שאמר**

מי שאמר הריני נזיר ושמע חזירו ואמר ואני כו'. וכן חזירו אמר ואני: **הוסר** **(ה)** **ראשון**. שנשאל על נזירותו הותרו כולן שכולן תלו נזירותן

בראשון: **גב' יסוב ר"ל קמיה דר' יהודה נשיאה ויסוב וקאמר**. כי תנן צמנתי וכולן נזירים כגון שהתפיסו כולן צמוך כדי דבור של ראשון דכדכי שאילת תלמיד לרב דלית ציה שלש מיבות שלום עליך רבי התפיסו כולן ומתניתין דקתני ואני דלא תני אלף תרין דוקא קתני דכי שקלת לחדא מיצה מקמא דאמר הריני נזיר ומצרפת ליה להנה דאמרי ואני ואני **(ב)** שכולן שלשה נדרו צמוך כדי שאילת שלום תלמיד לרב דהוויין נמי שלשה מיבות: **סוב לא שבקס רווחא לתלמידיא**. דלימא ליה אלף הנך תלת מינלי. ולאו משום דלית ליה לרבי יהודה נשיאה דלימא ליה טפי אלף מילתא בעלמא קמ"ל **(ג)** **ד** ומסייע ליה לרש לקסי: תניא

דלא **פ"ד** מי שאמר הריני נזיר ושמע חזירו ואמר ואני מיפר את שלח ושלחו קיים. ואני תלה כלל נדרו צנדרה אלף ארבעה היא אמרה ואני נזירה כמון אחר שהוא כבר נדר צנויר: **הריני** נזירה ושמע בעלח ואמר ואני אינו יביר דהפר. צגמרא צעי לאכזוי מינה דבעל מיעקר קא עקר נדר אשמו מעיקרו ולכן אינו יכול להפר שאם מיפר לה א"כ יתצטל גם את שלו שנדרו תלוי צנדרה וכדתנן לעיל הותר הראשון והותרו כולן צצאו מחמתיה דראשון ואינו רשאי לגרוס דבר להיות נדרו מצוטל דכתיבי לא יחל דברו ודרשנין הוא אינו מיחל אבל אחרים מוחלין לו ודחי צגמרא דלעולם מיגז גיז מהפרה ואילך מהשתא ב| אצב"י כי נמי מיפר את שלה גאושלו קיים מ"מ חל נדרה עד עתה ונזירותיה אינו יכול להפר דכיון דאמר ואני קיים לה נדרה: **הריני** נזיר ואת. כלומר וכי גם את רוצה לידור צנויר: ואמרה אמן. פ"י קצלה עליה נזירות: מיפר את שלה ושלו קיים. דלא תלה נדרו צנדרה אבל אם לא אמרה אמן היא מותרת שאינו יכול להדירה בע"כ ודאי מה דאמר לה ואת לא הוי קיום שאין הנדר חל עליה אלף כשאמרה אמן ועדיין אינו יודע אם תקבלנו אם לאו ולכן לא הוי קיום: **הריני** נזירה ואתה. הכי גרס ר"ת ושמע בעלה ואמר אמן אינו יכול להפר אי מיעקר [קא עקר] ניחא משום דא"כ יתצטל נזירותו ואי מיגז גיז משום דהוי קיום כי אמר אמן כמו ואני דלעיל: (שייך לקמן דף כג ע"ה) **הרי** זו **סופגת את הארבעים**. צגמ' (דף כא:): מסיק שלא היפר לה בעלה ופשיטא הוא ומשום דקא צעי למייתי סיפא ואינה סופגת וכו' דהוי חידושה אע"ג דנמכוונה לאיסורא כיון דעלה צידה היתר אינה סופגת תנא נמי ירשא וסופגת: **רבי** יהודה אומר אם אינה סופגת את הארבעים תספוג מבת מרדות. מדרבנן שנמכוונה לאיסורא צמויד וצפ' צתרא דמכות (דף צג). מכות⁴ ארבעים מן התורה אבל מכת מרדות צלי מנין אלף מכין עד שתלא נפשו או עד שמקבל עליו. ומספקא לרבי דהכא דלוקה על שעצרה דשנא דוקא מ' ותו לא דדוקא כשאין רוצה לקיים אותה הנמזה מכין אותו צלי מספר אבל הכא שכבר עצרה למה תלקה יותר מדאורייתא אם לא הפר: הג"ה גמ' **יתיר** ר"ש בן לקיש קמיה דר' יהודה נשיאה וייתיב וקאמר והוא שהתפיסו **בולם בתוך כדי דיבור**. כדמפרש והולך כדי שאילת שלום תלמיד לרב דהיינו שלום עליך רבי ג' מיבות ה"ג יכולין שלשה אנשים להתפיס עצמן צראשון שנדר צנויר שכל אחד אמר ואני הם שלש מיבות דאפילו האחרון תוך כדי דיבור מן הראשון אבל הרצעי אינו יכול להתפיס עצמו צראשון אפילו אמר ואמר ואני שכבר שהו כדי דיבור מן הראשון ולכן לא חיייל נזירות ארציעי: **אמר** ייה תו לא שבקת רווחא איתלמידיא. כלומר תלמיד ששמע לאחד שנדר צנויר וצקס לומר ואני וצתוך כך עובר רבו לפניו והוא חייב להקדים לו שלום ולומר שלום שלום עליך רבי ולא שהה כלל לאחר כדי דבור אלף לאלתר אחר כדי דיבור ואני שכלל ואני אצל החמישי ודאי אינו נתפס ששהה קצת אחר כדי דיבור:

תניא

א א מיי פ"ב מהלכות מירות הלכה ד:

ב ב מיי פ"ד מהל' נדרים הלכה ט טמג לאון צמג טוש"ע י"ד סי' רכט סעיף ג:

ג ג מיי פ"ב מהלכות מירות הלכה ד:

ד ד מיי פ"ג מהל' נדרים הל' יא יב טמג לאון רמב טוש"ע י"ד סימן רלג סעיף גג:

ה ה מיי טס טוש"ע טס סעיף גג:

ו ו ז מיי טס הל' יג יד טוש"ע טס סעיף נד:

ז ז מיי פ"ב מהל' מירות הלכה ד:

ח ט מיי פ"ב מהל' שנועות הלכה ז:

מוסף רש"י

כולם נזירים. דלמי נזיר כמותן שמעט (ואמ"ה בשמו. ע"ש שחולק). הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני. שמים מרין דאמר ואני. גלי ארעמיה דנחא ליה צמח' דקא נדרה איהו והשתא מקיים לה (דקטון כא:) כלומר ואני אהיה נמי צמוזיק. כיון דאמר הכי אמי יכול להפר מירות אשמו (נדרים ע.ג.).

פ'י הרא"ש

זא"ז: ה"ג הא למה לי השתא חמירתא אמר קילתא לא כ"ש. ולא גרי חמירתא אמר רב וה"פ אמאי הויא הכחשה. הך דקאמר ג' דו' לא מחביש כלל הא דקאמר א' וב' דאמר אמרי"ה) הא למה לי להזכיר א' וב' מה שאמר חבירו בזה אני מודה לו חמירתא שאני מוסיף ומחמיר עליו זה אומר קילתא שאמר חבירו לא כ"ש שהם אומרים בכלל דברי ומה לי להזכירם דבכלל דברי ישנו דבריו: במקרא אמרנן אין הכחשה במונה כאתפת' דרמי בר חמא:

סליק פירקא

פ"ד מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ושמע חבירו ואמר ואני כולם נזירים הותר הא' ע"י חכם כולם מותרים שכולן תלוין בו: והוא שתפסי בתוך כדי דיבור דהיינו שלום עליך רבי כדמפ' כדי שאלת תלמידו שהם ג' מיבות. הילכך ג' מתפסה בראשון אבל ד' לא שכבר הפסיקו בני ואני והוי יותר מכדי דיבור: א"ל תו לא שבקת רווחא איתלמידא שאם פגע בו רבו ונתן לו שלום לא יוכל להתפיס באותו שנדר לפניו. הלכן גרי דגם הד' יכול להתפיס דהמחובר לתוך כדי דיבור כדתנן דדיבור דמי:

מסורת הש"ס

א) [לקמן כא:]: נדרים ע.,
ב) [כ"ק עג:]: מכות ו. שנועות לב.].

גוסחת הריב"ן

א) עדות כלל: צ| ויהא:
ג) אומרת ג' ד' ה' די [ד] צכיי כעוב כלן צוה"ל ע"א כדי שאילת תלמיד לרב צ' מיבות צלבד וצנגדן קתני מתניתין ואני ואני צ' פעמים צלבד ולא יומר שאם אמר השלישי נמי ואני השלישי מותר דלא התפיס צמוך כדי דבור וצדין הוא ירצייע ליה לצמויר כדי שאילת רב לתלמיד דרב קאמר לתלמידו שלום עליך צלבד אלף משום דבייחא מייירי לקמן כדי שאילת תלמיד לרב נקט איהו נמי כדי שאילת תלמיד לרב ולעולם שאילת תלמיד לרב שלום עליך תו לא שבקת רווחא לתלמידא כלומר וכי אין לו לתלמיד לומר לרב אלף צ' מיבות צלבד והלא י"ל ג' שלום עליך רבי וכיון שאן ג' מיבות יכלין להתפיס כנגדן ג' נזירים ומתני' דקתני ואני ואני הכי נמי דקסבר ג' ואני כנגד ג' מיבות אלף דלא צטי לתפסג ולחלו הס"ד ואמ"כ מה"ד מסייע ליה לר"ל תנ"ה: כו':

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מי שאמר וכי הותר הראשון:
ב) ד"ה יתיב וכו' ואני כולן שלשה וכו' שלש מיבות:
ג) ד"ה תוב לא שבקת וכו' קמ"ל הס"ד ואמ"כ מ"ה תילא נמי הכי וכו' הכי זה מיר צמוז. ומקייע ליה לר"ל הס"ד ואמ"כ מ"ה לילמא מסייע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תיב' ד"ה אמרי צמערא וכו' דמונה הוי הכחשה אפילו טפי כאילו אמר לא אחת ושמים אלף שלש ארבע. מן מיבת כאילו עד וארבע נמחק. וי"צ מאילו אמר אחד שמים ואחד שלש או ארבע כ"ל א"מ: ב) ד"ה הריני נזירה וכו' מהפרה ואילך מהשתא אצל מלת אצל נמחק. וי"צ א"כ: ג) בא"ד כי נמי מיפר את שלה שלו קיים דמ"מ צ"ל:

הגהות התוספות

1. י"ל השפא י"ל חמירתא דהיינו כו'.
2. צכ"א שלש ארבע וחמש.
3. מיבות מהשתא אצל נמחק, וי"ל דהשתא.
4. י"ל מפרס מנות כו'.

^[1] נראה צ"ל את דקאמר א' וב' דמימר אמרינן הא למ"ל להזכיר דמה חמירתא שאני מוסיף וכו' לא כ"ש שהם אומרים בכלל דברי